

(de la Gabriel Climescu)

PUNGUTA CU DOI BANI
Ion Creanga

Era odata o baba si un mosneag. Baba avea o gaina, si mosneagul avea un cucos; gaina babei se oua de cate doua ori pe fiecare zi si baba manca o multime de oua; iar mosneagului nu-i dadea nici unul. Mosneagul intr-o zi isi perdu rabdarea si zise:

- Mai baba, mamanci ca in targul lui Cremene. Ia da-mi si mie niste oua, ca sa-mi prind pofta macar.

- Da' cum nu ! zise baba, care era foarte zgarcita. Daca ai pofta de oua, bate si tu cocosul tau, sa faca oua, si-i manca; ca si eu asa am batut gaina, si iacata-o cum se oua.

Mosneagul, pofticios si hapsan, se ia dupa gura babei si, de ciuda, prinde iute si degraba cocosul si-i da o bataie buna, zicand:

- Na ! ori te oua, ori du-te de la casa mea; ca sa nu mai strici mancarea degeaba.

Cucosul, cum scapa din manile mosneagului, fugi de-acasa si umbla pe drumuri, bezmetec. Si cum mergea el pe-un drum, numai iata gaseste o punguta cu doi bani. Si cum o gaseste, o si ia in clont si se intoarna cu dansa la casa mosneagului. Pe drum se intalneste c-o trasura cu-n boier si cu niste cucoane. Boierul se uita cu bagare de seama la cucos, vede in clontu-i o punguta si zice vezeteului :

- Mai ! ia da-te jos si vezi ce are cucosul acela in plisc.

Vezeteul se da iute jos de pe capra trasurei si, c-un feliu de mestesug, prinde cucosul si luandu-i punguta din clont o da boierului. Boierul o ia, fara pasare, o pune in buzunar si porneste cu trasura inaine. Cucosul, suparat de asta, nu se lasa, ci se ia dupa trasura spuind neincetat :

Cucurigu ! boieri mari,
Dati punguta cu doi bani !

Boierul, inciudat, cand ajunge in dreptul unei fantani, zice vezeteului:

- Ma ! ia cucosul ist obraznic si-l da in fantana ceea.

Vezeteul se da iarasi jos de pe capra, prinde cucosul si-l azvarle in fantana ! Cucosul, vazand aceasta mare primejdie, ce sa faca ? Incepe-a inghiti la apa; si-nghite, si-nghite, pana ce-nghite toata apa din fantana. Apoi zboara de-acolo afara si iarasi se ia in urma trasurei, zicand:

Cucurigu ! boieri mari,
Dati punguta cu doi bani !

Boierul, vazand aceasta, s-a mirat cumplit si a zis :

- Ma ! da'al dracului cucos i-aista ! Ei, las'ca ti-ouiu

da eu tie de cheltuiala, mai crestaturele si pintenaturile !

Si cum ajunge acasa, zice unei babe de la bucatarie sa ia cucosul, sa-l azvarle intr-un cuptor plin cu jaratic si sa puna o lespede la gura cuptorului. Baba, canoasa la inima, de cuvânt; face cum i-a zis stapanu-sau. Cucosul, cand vede si asta mare nedreptate, incepe a varsa la apa; si toarna el toata apa din fantana pe jaratic, pana ce stinge focul de tot, si se racoreste cuptorul; ba inca face si o aparatie prin casa, de s-au indracit de ciuda harca de la bucatarie. Apoi da o bleanda lespezei de la gura cuptorului, iese teafar si de-acolo, fuga la fereastra boierului si incepe a tranti cu ciocul in geamuri si a zice :

Cucurigu ! boieri mari,
Dati punguta cu doi bani !

- Mai, ca mi-am gasit beleaua cu dihania asta de cucos, zise boierul cuprins de mierare. Vezeteu ! Ia-l de pe capul meu si-l zvarle in cireada boilerelor s-a vacilor; poate vreun buhaiu infuriat i-a veni de hac: l-a lua in coarne, si-om scapa de suparare.

Vezeteul iarasi ia cucosul si-l azvarle in cireada ! Atunci bucuria cucosului! Sa-l fi vazut cum inghitea el toata cireada, s-a facut un pantece mare, mare cat un munte! Apoi iar vine la fereastra, intinde aripile in dreptul soarelui, de intuneca de tot casa boierului, si iarasi incepe:

Cucurigu ! boieri mari,
Dati punguta cu doi bani !

Boierul, cand mai vede si asta dandanaie; crapa de ciuda si nu stia ce sa mai faca, doar va scapa de cucos.

Mai sta boierul pe ganduri, pana-i vine iarasi in cap una.

- Am sa-l dau in haznaua cu banii; poate va inghiti la galbeni, i-a sta vreunul in gat, s-a ineca si-oiu scapa de dansul.

Si, cum zice, umfla cucosul de o aripa si-l azvarle in haznaua cu banii; caci boierul acela, de mult banarit ce avea, nu-i mai stia numarul. Atunci cucosul inghite cu lacomie toti banii si lasa toate lazile pustii. Apoi iesa si de-acolo, el stie cum si pe unde, se duce la fereastra boierului si iar incepe:

Cucurigu ! boieri mari,
Dati punguta cu doi bani !

Acum, dupa toate cele intamplate, boierul, vazand ca n-are ce-i mai face, i-azvarle punguta. Cucosul o ia de jos cu bucurie, se duce in treaba lui si lasa pe boier in pace.

Atunci toate paserile din ograda oiereasca, vazand voinicia cucosului s-au luat dupa dansul, de ti se parea ca-i o nunta, si nu altceva; iara boierul se uita galis cum se duceau paserile si zise oftand:

- Duca-se si cobe si tot, numai bine ca am scapat de belea, ca nici lucru curat n-a fost aici !

Cucosul insa mergea tantos, iar paserile dupa dansul, si merge el cat merge, pana ce ajunge acasa la mosneag, si de la poarta incepe a canta : "Cucurigu !!! Cucurigu !!!"

Mosneagul, cum aude glasul cucosului, iesa afara cu bucurie; si cand isi arunca ochii spre poarta, ce sa vada? Cucosul sau era ceva de spariet! elefantul ti se parea purice pe langa acest cucos; s-apoi in urma lui veneau carduri nenumarate de paseri, care de care mai frumoase, mai cucuiete si mai boghete. Mosneagul, vazand pe cucosul lui asa de mare si de greoiu, si inconjurat de-atata amar de galite, i-a deschis poarta. Atunci cucosul i-a zis:

- Stapane, aterne un tol aici in mojlocul ograzii.

Mosneagul, iute ca un prasel, aterne tolul. Cucosul atunci se asaza pe tol, scutura puternic din aripi si indata se umple ograda si livada mosneagului, pe langa paseri, si de cirezi de vite; iara pe tol toarna o movila de galbeni, care stralucea la soare de-ti lua ochii ! Mosneagul, vazand aceste mari bogatii, nu stia ce sa faca de bucurie, sarutand mereu cucosul si dezmerdandu-l.

Atunci, iaca si baba vinea nu stiu de unde; si, cand a vazut ea unele ca aceste, numa-i sclipeau rautacioasei ochii in cap si plesnea de ciuda.

- Mosnege, zise ea rusinata, da-mi si mie niste galbeni !

- Ba pune-ti pofta-n cuiu, mai baba ! Cand ti-am cerut oua, stii ce mi-ai raspuns! Bate acum si tu gaina, sa-ti aduca galbeni; c-asa am batut si eu cucosul, stii tu din a cui pricina... si iaca ce mi-a adus !

Atunci baba se duce in poiata, gabuieste gaina, o apuca de coada si o ia la bataie, de-ti venea sa-i plangi de mila ! Biata gaina, cum scapa din mainile babei, fuge pe drumuri. Si cum mergea pe drum, gaseste si ea o margica s-o inghite. Apoi rapede se intoarce acasa la baba si incepe de pe poarta: "Cot, cot, cotcodac !" Baba iesa cu bucurie inaintea gainei. Gaina sare peste poarta, trece iute pe langa baba si se pune pe cuibariu; si, dupa vreun ceas de sedere, sare de pe cuibariu cotcodocind. Baba atunci se duce cu fuga, sa vada ce i-a facut gaina!... Si cand se uita in cuibariu, ce sa vada ? Gaina se ouase o margica. Baba, cand vede ca s-a batut joc de dansa, o prinde s-o bate, pan-o omoara in bataie ! Si asa, baba cea zgarcita si nebuna a ramas de tot saraca, lipita pamantului. De-acu a mai manca si rabdari prajite in loc de oua; ca bine si-a facut ras de gaina si-a ucis-o fara sa-i fie vinovata cu nemica, sarmana !

Mosneagul insa era foarte bogat; el si-a facut case mari si gradini frumoase si traia foarte bine; pe baba, de mila,

a pus-o gainarita, iar pe cucos il purta in toate partile
dupa dansul, cu salba de aur la gat si incaltat cu ciubotele
galbene si cu pinteni la calcaie, de ti se parea ca-i un
irod de cei frumosi, iara nu cucos de facut bors.

.